

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๑). “ความเป็นมาของประเพณีใส่บาตรดอกไม้” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://thculture/view.php?ItemID>. (๑ มกราคม ๒๕๕๑).
- ข่าวการพาณิชย์. (๒๕๓๖). “ศิลปะปักผ้าที่ชีวิตผู้ยากไร้” ข่าวพาณิชย์. ๑ – ๗ ธันวาคม, หน้า ๖.
- จารุวรรณ ชรรมวัตร. (๒๕๓๘). ภูมิปัญญาอีสาน. โครงการตำราคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (๒๕๓๐). คติชาวบ้าน. มหาสารคาม: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- _____. (๒๕๒๒). วิเคราะห์ภูมิปัญญาอีสาน. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- จังหวัดอุบลราชธานี. (๒๕๓๕). “ผ้าเมืองอุบล” ใน อุบลราชธานี ๒๐๐ ปี หน้า ๑๔๕-๑๖๑. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- จิราภรณ์ อรัณยะนาค. (๒๕๓๖). “การศึกษาผ้าจากแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย” ใน ผ้าเขียน : มรดกร่วมทางวัฒนธรรม. หน้า ๑๕๑-๑๕๒. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (๒๕๒๕). “ผ้าสมัยก่อนประวัติศาสตร์ จากกิ่งอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี” ใน สมบัติไทย. หน้า ๓๒-๓๓. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- จำปา อรสม. (๒๕๕๐, สิงหาคม ๑๘). ปราชญ์ชาวบ้านในการทอผ้า บ้านนาเมือง ตำบลนาเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์.
- โจ้ บัวหาร. (๒๕๕๐, กันยายน ๑๖). ผู้นำกลุ่มแม่บ้านการทอผ้า บ้านลาด ตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, สัมภาษณ์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (๒๕๒๗). ระบบเศรษฐกิจไทย. ก.ศ. ๑๘๕๐-๑๘๖๐. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ช. ช้างวิงหนี. (๒๕๕๑). “ความรู้เกี่ยวกับช้าง : ช้างกับความเชื่อและศาสนา” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://student.nu.ac.th/seng/Meaw/page๑๗.html> (๑ มกราคม ๒๕๕๑).

- ชนิตา ตั้งถาวรศิริกุล. (๒๕๔๑). **สื่อสัญลักษณ์ผ้าลาวเวียงจันทน์**. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- แดง ไชเสนา. (๒๕๕๐, ธันวาคม ๑๔). **ปราชญ์ชาวบ้านในการทอผ้า บ้านโนนราษี**
 ตำบลเขวาไร่ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม, สัมภาษณ์.
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ. (๒๕๓๔). **ผ้าไทยลายอีสาน**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ัญญา อินสร. (๒๕๔๖). **การศึกษาปัญหาการเลียนแบบผ้าทอพื้นเมืองอีสานและโมเดลทาง**
กฎหมายเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรชัย บุญมาธรรม. (๒๕๒๘). **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์,**
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔-๒๕. อ้างอิง หสธ.หมู่จดหมายเหตุ
 ร. ๓ จ.ศ. ๑๑๕๒ เลขที่ ๑๕ บัญชีของก้านัดเลกผ้าชาวอนูเวียงจันทร์
- นฤมล ศรีกิจการ. (๒๕๓๖). **หัตถกรรมประจำถิ่น**. กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์.
- นวล ดอนพล. (๒๕๕๐, ธันวาคม ๑๕). **ปราชญ์ชาวบ้านการทอผ้า บ้านโนนราษี**
 ตำบลเขวาไร่ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม, สัมภาษณ์.
- นิตยสารซิคด์. (ม.ป.ป.). **พระแม่เจ้าแห่งชาวไทย ฉบับเทิดพระเกียรติ**. ม.ป.ท.
- บุญ วงศ์ธา. (๒๕๕๐, มิถุนายน ๓๐). **สตรีกลุ่มทอผ้า บ้านหนองรูแซ่ อำเภอบ้านไผ่**
 จังหวัดขอนแก่น, สัมภาษณ์.
- ประทวน บุญปก. **การทอผ้าห่อคัมภีร์โบราณของชาวอีสาน**. สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน
 ๒๕๕๐.
- ประไพ ขันการกาวิ. (๒๕๒๓). **“ผ้าทออีสาน” คุรุปริทัศน์**. ๑๑: ๔๔-๕๓, พฤศจิกายน.
- ปิยนาด (นิโครธา) บุญนาค. (๒๕๓๕). **“ผ้าทอกับวิถีชีวิตชนบทอีสาน” อักษรศาสตร์**.
 ๒๔ (๒): ๘๖-๘๗; ตุลาคม – ธันวาคม.
- พลังจิต. (๒๕๕๑). **“เรื่องราวของนาค” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก**
<http://www.PALUNGJIT.com>. (๑ มกราคม ๒๕๕๑).
- พระญาติไทย. (๒๕๑๕). **ไตรภูมิพระร่วง**. พระนคร: บรรณาการ.
- พัฒนา กิติอาษา. (๒๕๓๒). **“ผ้าอีสานจากมิติทางมานุษยวิทยา” ในผ้าอีสานจากมิติทาง**
มานุษยวิทยา หน้า ๗-๓๐. ขอนแก่น: ห้องปฏิบัติการทางมานุษยวิทยาของ
 ชาวอีสาน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พีระ วีรชัย. (๒๕๓๗). “ผ้าหมีจืดสามกษัตริย์ ของดีเมืองหนองบัวลำภู” ใน เติลนิวัตต์.
๒๒ ธันวาคม, หน้า ๓๒.
- มานิช กงกะนันท์. (๒๕๒๘). “หัตถกรรมพื้นบ้าน” ใน สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.
๕ (๑) : ๖๕ – ๖๘.
- เมืองโบราณ. (๒๕๕๑). “เที่ยวไทย ท่องโลก” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก
<http://variety.mcot.net>. (๑ มกราคม ๒๕๕๑).
- ละมัย คอนสมจิต. (๒๕๕๐, สิงหาคม ๑๐). สตรีกลุ่มทอผ้า บ้านลาด ตำบลหลักเมือง
อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์. สัมภาษณ์.
- วรรณมา วุฒทะเลกุล และยุรรัตน์ พันธุ์ยุรา. (๒๕๓๗). “ผ้าทอกับวิถีชีวิตชาวไทย”
หน้า ๑๗-๒๕ ใน ผ้าไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กรุงเทพฯ.
- วัฒน์ชัย วะลิกะสิน และสุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. (๒๕๔๑). สังคมไทยคาดหวังอะไรกับ
ผู้หญิง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิสา หาญกุล. ผ้าห่อคัมภีร์โบราณบ้านคำกั้ง อำเภอภูพานรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. สัมภาษณ์
๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (๒๕๕๑). “ศิลปะไทย” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก
<http://th.wikipedia.org>. (๑ มกราคม ๒๕๕๑).
- วิบูลย์ ถีสวรรณ. (๒๕๓๑). ผ้าไหม. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ.
_____. (๒๕๓๐ กุมภาพันธ์ ๗). “ผ้าไทย : มรดกที่ตกทอดมาจากโบราณ” บริษัทปริทัศน์.
๗ : ๒๐-๒๑.
- _____. (๒๕๒๗). ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: ปาณยา.
- วิมลวรรณ นิตรวัชชัย. (๒๕๑๖). ผ้าอีสาน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรีศักดิ์ วัฒนโกดม. (๒๕๓๓). แห่งอารยธรรมอีสาน. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ศุภชัย สิงห์บุศย์. (๒๕๔๕). รูปแบบศิลปะและการจัดการผ้าทอที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งและ
การพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีผ้าไหมแพรวาสายวัฒนธรรมผู้ไท
จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ. (๒๕๓๔). “รายงานผ้าไทย : ลึกลงไปในลวดลายและสีสัน”,
เมืองโบราณ. ๑๗(๓): ๑๓๔-๑๓๕, กรกฎาคม – กันยายน.

- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน). (๒๕๕๑). “พื้น ผาสาทหิ้ง สิ่งประดิษฐ์พุทธบูชา ถิ่นอีสาน” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.sac.or.th/Subdetail/article/๒๕๕๑/November/article๔.html> (๑ มกราคม ๒๕๕๑).
- ศูนย์ศิลปหัตถกรรมเพื่อพัฒนาสตรีอีสาน. (๒๕๓๔). หูกแต่ก็สู้แต่ก่อน. กรุงเทพฯ: BOOM Magazine CO.LTD.
- หมี ลีวี่ต๋าแดง. (๒๕๕๐, กันยายน ๑๕). ปราชญ์ชาวบ้านการทอผ้า บ้านลาด ตำบลหลักเมือง อำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, สัมภาษณ์.
- หนูแดง พิบูลย์. (๒๕๕๐, กันยายน ๑). สตรีกลุ่มทอผ้า บ้านกุดเปือยหอมเหนือ ตำบลกุดเปือยหอม อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น, สัมภาษณ์.
- หนูโดร. ผ้าห่อคัมภีร์โบราณบ้านคำกั้ง อำเภอภูพานรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. สัมภาษณ์ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐.
- ส. ธรรมศรี, (นามแฝง) (ผู้เรียบเรียง). (ม.ป.ป.). บทสวดชาวพุทธ มนต์พิธี สำหรับ พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนทั่วไป. ฉบับพิมพ์ใหม่เพิ่มเติมพิธีทำบุญต่าง ๆ พิธีบวชนาค. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- สมชาย นิลอาชี. (๒๕๓๓). สมบัติชนบทอีสาน เล่ม ๓. มหาสารคาม: วิทยาลัยครู มหาสารคาม.
- สถาพร พันธุ์มณี, ทองเต็ม ว่างแก้ว และประทวน บุญปก. (๒๕๔๘). สารานุกรมภาคอีสาน เล่ม ๘ “ผ้าห่อคัมภีร์โบราณ” หน้า ๒๗๕๕ ธนาคารไทยพาณิชย์. กรุงเทพฯ.
- สภาวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์. (ม.ป.ป.). ผ้าไหมแพรวา. กาฬสินธุ์: เสี่ยงภูพานออฟเซต.
- สาละวิน (นามแฝง). (๒๕๓๗). “ผ้าทอมือของชาวภูพาน” ใน กิณี. ๑๑ (๕) : ๘๘ – ๘๙ ; พฤษภาคม.
- ส่งเสริมการเกษตร, กรม. (๒๕๒๖). ผ้ามัดหมี่. กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- ส่งเสริมอุตสาหกรรม, กรม. (๒๕๒๖). ผ้าทอลายขีด. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (๒๕๓๗). ผ้าไทย. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, กรมศิลปากร, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๐). ผ้าพื้นเมืองอีสาน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุกานดา อาบีดิน. (๒๕๓๓). “ผ้าทอพื้นเมืองของไทย” ใน ข้าวเศรษฐกิจไทย. ๕ (๓-๔) : ๑๖-๑๗; กรกฎาคม – ธันวาคม.

- สุภณ สมจิตรศรีปัญญา. การถวายเป็นผ้าห่อคัมภีร์โบราณของชาวอีสาน. สัมภาษณ์ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐.
- สุภัทรา โอพารักษ์เดช. (๒๕๓๗). “ผ้าไหม” ใน มรดก. ๑ (๘) : ๒๘ – ๓๘ ; ตุลาคม.
- สุมาลี จันทร์สุข. (๒๕๓๗). การประกอบอาชีพของชาวอีสาน : ศึกษาเฉพาะกรณี
บ้านศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- สุรียา สมุทรกุลดี, พัฒนา กิติอาษา และนันท์ยา พุทธะ. (๒๕๓๖). แม่หญิงต้องตำทุก :
พัฒนาการของกระบวนการทอผ้า และการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงใน
หมู่บ้านอีสานปัจจุบัน. นครราชสีมา: สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม.
- สุนัย ณ อุบล, เรือตรี และนวลเสงี่ยม สุขพันธุ์. (๒๕๓๒). “ผ้าพื้นเมืองอุบลราชธานี” ใน
สัมมนาทางวิชาการเรื่องอุบลราชธานี : ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรม. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครูอุบลราชธานี. หน้า ๘๗-๑๐๐.
- สุพจน์ ศรีสมบูรณ์. (๒๕๓๔). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการประกอบอาชีพ
ทอผ้า บ้านหนองเขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.
ปรินิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- เสถียร คณะนา. (๒๕๕๐, สิงหาคม ๑๕). ประชาชนชาวบ้านการทอผ้า บ้านนาเมือง
ตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์.
- เสาร์ ไชยทองดี. ผ้าห่อคัมภีร์โบราณบ้านคำกั้ง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.
สัมภาษณ์ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐.
- โสภิตา ขงยอด. (๒๕๓๗). สภาพการทอผ้าชนิดในจังหวัดมหาสารคาม. เอกสารประกอบ
การบรรยายและนิทรรศการทางวัฒนธรรม “มองอีสาน-งานฝีมือ”
ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูมหาสารคาม.
- อรทัย เลียงจินดาถาวร และคณะ. (๒๕๔๕). “โบราณ” รายงานการดำเนินงานโครงการ
การศึกษารวบรวมและจัดสร้างฐานข้อมูลหนังสือโบราณ จังหวัดอุบลราชธานี.
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- อรไท ผลดี. (๒๕๓๖). “ผ้า : มรดกร่วมอันเป็นเอกลักษณ์ของผ้าไท” ใน เอกสารประกอบ
การสัมมนาทางวิชาการเพื่อเสนองานวิจัยเรื่องผ้า มรดกร่วมของเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้. ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ณ ห้องประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย, ๑ – ๒ กันยายน.

- อดิศักดิ์ โสมอินทร์. (๒๕๒๒). โลกทัศน์อีสาน. กทม.: ประสานการพิมพ์.
- อาคม วรจินดา. (๒๕๓๖). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (๒๕๓๒). “ผ้าอีสาน” ใน เอกสารสัมมนาทางวิชาการเรื่องอุบลราชธานี.
หน้า ๓๕. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.
- อุดม บัวศรี. (๒๕๓๕). “วัฒนธรรมเกี่ยวกับผ้าของชาวอีสาน” ใน ที่ระลึกผูกเสี่ยว ๓๕
เทศกาลไหม จังหวัดขอนแก่น. หน้า ๘๓-๘๕. ขอนแก่น: ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทิศ เมืองแวง. (๒๕๔๘). วรรณกรรมผ้าผะเหวดโบราณร้อยเอ็ด. กทม.:
ประสานการพิมพ์.
- อำคา ไพศาล. ผ้าห่อคัมภีร์ใบลานบ้านคำกั้ง อำเภอภูพานรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. สัมภาษณ์
๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY